

Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Надя Маринова Миланова

на

дисертационен труд на Детелина Светославова Смилкова

*„Управление на изпълнението като ключова дейност на лидера – иновативни подходи
за усъвършенстване“*,

представен за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

по професионално направление 3.7 Администрация и управление

София
2021г.

I. Актуалност на темата и обща характеристика на дисертацията

Настоящата рецензия на дисертационен труд на Детелина Светославова Смилкова на тема: „Управление на изпълнението като ключова дейност на лидера – иновативни подходи за усъвършенстване“, е подготвена на основание Заповед № .2021г. на ректора на МВБУ.

Представеният дисертационен труд на тема: „Управление на изпълнението като ключова дейност на лидера – иновативни подходи за усъвършенстване“, е разработен съгласно изискванията на ЗРАСРБ, правилника за неговото приложение и университетските академични стандарти и изисквания.

Дисертационният труд от структурна и съдържателна гледна точка отговаря на тематиката, критериите, изискванията и спецификата по професионално направление 3.7 Администрация и управление и на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор”. Основанията за подобно заключение са следните:

- © Дисертационният труд отразява задълбочени научни познания на кандидата в областта на организацията и управлението в сферата на лидерството и по-конкретно в областта на иновативни подходи за усъвършенстване на лидера;
- © Налице са задълбочени изследвания и познания по отношение на развитие на иновациите в усъвършенстването на лидера, като особено се фокусира върху значението на обратната връзка при отчитане на резултатите от представянето на служителите като двупосочен комуникационен процес между мениджърите и служителите;
- © Осъществените научни изследвания убедително потвърждават авторовата теза, че ключовата роля на лидера за управлението на изпълнението е сред основните роли с изключителна значимост в организациите, която непрекъснато трябва да се надгражда, обогатява и усъвършенства, чрез различни иновативни подходи и практики.
- © Научни доводи потвърждават и следните три авторови хипотези:
 - **Първа хипотеза:** Изказва предположение, че доброто управление на изпълнението значително подобрява трудовото представяне на служителите и е основна предпоставка за повишаване на производителността.
 - **Втора хипотеза:** Търсенето и анализирането на мотивационните фактори и модели на поведение на потребителите на социалните медии, определят изграждане на динамична, адаптирана към хората стратегия за социална комуникация, водеща до

устойчиво развитие на съвременната медия. Информационните технологии играят изключително важна роля в осигуряване на взаимодействие и комуникация между хората, на тяхната информираност и интелектуално развитие.

- Трета хипотеза: Изказва предположение, че тенденциите и предизвикателствата пред лидерската роля в оценката на изпълнението непрекъснато ще се увеличават. Това ще способства за необходимостта от постоянно усъвършенстване на лидерските им компетенции.

© Предложеният дисертационен труд е в обем от 265 страници (основен текст 238 страници, заключение, списък на използваната литература (общо 173 заглавия, от които 8 на кирилица и 165 на латиница), приложения и терминологичен речник. Дисертационният труд включва 7 таблици, 50 фигури и 3 приложения.

© Не на последно място е и фактът, че докторантът подкрепя своите научни изследвания с няколко публикации, свързани с изследваната област, които показват сериозен научен потенциал и придобита професионална експертиза.

Темата на предложената за рецензия дисертация е изключително актуална и значима. Докторантът умело разглежда и анализира иновативни подходи за усъвършенстване на лидера в съвременното общество. Управлението на изпълнението и процесът на обратна връзка са сред ключовите управленски дейности в съвременните организации, които много често са наричани „ахилесовата пета“ на управлението на човешките ресурси.

Авторът представя новото управление, съобразено с постигането на бизнес целите на организациите, спецификата на работата и отделните длъжности на служителите.

В дисертационния труд са цитирани и използвани много съвременни автори, доказали значимите си научни изследвания в целевите области, в които творят и в този смисъл считам, че посочената библиография в количествен и качествен аспект напълно съответства на характера и спецификата на дисертационния труд.

Представеният от дисертанта Детелина Светославова Смилкова Автореферат отговаря на академичните стандарти и университетски изисквания за публично представяне на научно изследване.

II. Методика на изследване и връзка с поставените цели и задачи на дисертационния труд

Дисертационният труд демонстрира възможностите на дисертанта да прилага съвременни методи и средства при изследване на проблемни задачи. Те се базират на

използването на причинно-следствената връзка „фактор – параметри на развитието“. Това налага умело идентифициране на факторите, тяхното анализиране и разработване на надеждни измерителни технологии, търсене и формиране на система от показатели и критерии за оценяване на връзката, степента на обвързаност и гъвкавост на връзката.

Методологията на изследването включва задълбочено проучване на първични източници: оригинални документи, доклади, статистики, статии на английски и български език; проследяване на историческа хронология; анализ и синтез на различни икономически и управленски теории; преки наблюдения на автора в качеството му на специалист; теоретизиране на ключови понятия и дефиниции относно дейностите по УЧР; литературен обзор на проблематиката чрез преглед на българска и чужда литература, електронни публикации, интернет страници, справки в официални портали.

Проучването използва изследователски методи: исторически, теоретичен, научен анализ; ситуационен анализ; контент анализ (анализ на съдържанието на различни практики по УЧР); емпиричен анализ (преки авторски наблюдения и анализи на работодатели и служители); рамков анализ (анализ на информацията, предадена чрез основни ключови думи и понятия от респондентите); сравнителен анализ (метод на сравнение на различни теоретични постановки и получените резултати от изследването); систематичен анализ (анализ на наблюденията чрез събиране и обобщаване на данните от него); първичен анализ на данни (попълване на анкетни карти, провеждане на интервюта); вторичен анализ на данни (обзор, анализ и формиране на заключения на базата на налични публикации по темата). От методическа гледна точка важно е: да се потърси връзката между показателите на статуса на процеса и показателите за развитие; да се намери подходящ модел на корелационни връзки, адекватен на процесите; да се определи зависимостта между фактор-следствие, като там, където определянето на количествената връзка е невъзможно, да се намерят негови реални приблизителни проекции чрез проучване, експертни оценки и др. Това разнообразие от съвременни методики дисертантът използва сполучливо и достига до коректни резултати, отговарящи на целите и задачите на дисертацията.

III. Научни области и проблеми, разработени в дисертационния труд

Дисертационният труд изцяло покрива научната област, заявена в тематичното заглавие. Това обстоятелство се представя в същностната характеристика на труда.

Заглавието на дисертацията е ясно формулирано и е в тясна връзка с докторската теза. Избраната тема е актуална от гледна точка на ролята на лидерските компетенции в

областта на управление на изпълнението, те са неизменен атрибут на системата за управление на всяка една бизнес организация.

Изследователската логика и структурата на дисертацията са добре изградени. При структурирането се спазва традиционния подход за написването на подобен род трудове – първо се изясняват теоретическите постановки по темата, на второ място се представят различните модели и се правят класификации, а на трето място се прави собственото проучване, като се анализират данните от него и се разкриват възможностите, правят се предложения и насоки за усъвършенствания.

В първа глава на дисертационният труд се прави литературен обзор на теоретичните постановки на различни автори и се разглеждат теоретико-методологични въпроси за същността на оценката на изпълнението и се дефинират някои ключови понятия, като компетентност и компетенции, знания, умения, способности, чието използване лежи в основата на настоящия дисертационен труд.

Според дисертанта лидер, в контекста на проучването, означава лице, заемащо ръководна длъжност в организацията, в която работи. Тази ръководна длъжност (указана в йерархичната структура на дадената компания/фирма) трябва да влиза в средното или висшето управление на организацията. Лидерът може да бъде както индивидуален представител на организацията (част от средния мениджмънт, подчинен на висшия мениджмънт или част от висшия мениджмънт), така и да бъде ръководител на екип. За лидер на екип проучването счита лице, което управлява минимум още две, подчинени на него, лица служители.

Докторантката демонстрира познаване на управленските процеси и взаимодействия, ролята на мениджърите-лидери за постигане на ефективност и показва способност да оцени и очертае значението на управлението на изпълнението на персонала, да направи обосновани изводи и формулира целесъобразни заключения.

Във втора глава се прави проучване на подходите и методите за усъвършенстване на лидерските компетенции в областта на управление на изпълнението чрез емпирично количествено и качествено изследване. В методическата част на дисертацията се представят използваните методи за провеждане на проучването, като заедно с това се обяснява процеса на изследване, обсъждат се накратко предимствата и недостатъците на подходящите методи за събиране на данни и се предоставя обосновка за избора на използваните методи.

Емпиричното проучване се фокусира върху изследване нивото на лидерска компетентност на лица, заемащи ръководни/лидерски позиции от средно или висше

управленско ниво, чрез изследване на набор от лидерски компетенции; върху изследване на системата за оценка на изпълнението/представянето; върху проучване както на процеса на оценка на трудовото изпълнение/представяне, така и ефективността на тази система.

Докторантката обосновава избора на обекта на проучването: 75 лица от производствени предприятия, търговски дружества, банкови и застрахователни институции, ИТ компании, дистрибуционни и логистични фирми, като 35-ма заемат лидерски позиции, а 35-ма – служители, подчинени на лидера.

На базата на дисертационното проучване, неговите анализи и изводи, може да се заключи, че системите за управление на изпълнението с фокус върху ключовата роля на лидера (неговите лидерски компетенции) се нуждаят от усъвършенстване и развитие, особено в условията на промени и при непрекъснатата необходимост от нови знания.

В трета глава се съдържат препоръки и насоки за усъвършенстване на лидерските компетенции в областта на управлението на изпълнението, тенденциите и предизвикателствата пред ролята на лидера в оценката на изпълнението.

Докторантката предлага модел от 3 групи компетенции и методически инструментариум за развитие и усъвършенстване на лидерските компетенции в областта на управление на изпълнението и иновативни подходи и програми за развитие на лидерските компетенции.

В таблица се определят и обобщават ползите от използването и апробирането на модела на лидерска компетентност в системата за управление на изпълнението. Систематизирани са и обобщени насоки и препоръки за бъдещи изследвания и иновации в областта на управление на изпълнението.

IV. Достоверност на резултатите и анализа и тяхната научно-теоретическа и приложна стойност.

Като цяло оценката ми за съдържанието на дисертационния труд е положителна. Дисертантът не внася неподходящи факти, използва само съответната информация тясно свързана с темата, избягва ненужното повтаряне, спазва хармонията в съединяването на отделните части, добре очертава системата от факти, понятия и термини.

Като се има предвид посоченото, както и целостта на изследването, установявам, че кандидатът е успял да постигне поставената в дисертационния труд цел. Необходимо е да се подчертае, че в подкрепа на това са и поместените графики и приложения.

V. Научни и приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд са налице достатъчно доказателства за научно-приложни приноси. Не става дума само за системната експозиция на теории и резултати от научните изследвания в областта на лидерството, но и за оригинален, много творчески синтез на съществуващите теории, които повдигат научните хоризонти в тази област. Ключът на успеха е в разрушаването на остарелите философии и разработване на нови парадигми с помощта на високите технологии. Авторските виждания в тази посока са аргументирано защитени. Дисертационното изследване е добре балансирано, фокусирано и целенасочено.

Приемам и не оспорвам формулираните от дисертанта в разгърнат вид приноси на дисертационния труд, като потвърждавам научната им стойност. Характеризирам ги обобщено по следния начин:

- За целите на дисертационния труд и чрез използване на научната и теоретична база на проблематиката, са създадени самостоятелно изведени нови дефиниции на определени ключови понятия за областта/действието „управление на изпълнението“ и ролята на лидера;
- Чрез използване на съществуващите методи за количествено и качествено проучване е създадена самостоятелна методологична рамка на дисертационното проучване (специфични за труда анкетни карти/въпросници, специфични интервюиращи въпросници);
- Създаден е нов инструментариум за усъвършенстване на лидерските компетенции в управлението на изпълнението; предложени са планове и програми за развитие на специфичните лидерски компетенции;
- Предложен е набор от нови възможности и насоки за бъдещи изследвания и иновации в областта на управление на изпълнението.

Като имам предвид всичко това, считам, че в дисертационния труд са намерени доказателства в подкрепа на заложените хипотези. Наред с това, тези приноси имат безспорна приложимост в областта на организацията и управлението в сферата на бизнеса и икономиката.

VI. Критични бележки

Считам, че дисертантът със своя труд допринася за разширяване и задълбочаване на изследователските търсения в областта на управлението на изпълнението като

ключова дейност на лидера – иновативни подходи за усъвършенстване. По същество нямам особени критични бележки, освен:

Необходимост от по-задълбочено изследване на релевантните връзки между лидер– мениджъри – служители. В този смисъл дисертантът следва да задълбочи своите научни търсения по отношение на ключовите „роли“ в тази област.

Разбира се, посочената тук бележка в никакъв случай не намалява научното и научно-приложното значение на дисертационния труд.

VII. Заключение

Разкритата процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ отговаря на изискванията, предвидени в Глава втора от ЗРАСРБ (от чл. 8 до чл. 12 включително) и Раздел втори на ППЗРАСРБ (от чл. 24 до чл.34 включително).

Безспорните приноси обогатяват съществуващите знания за лидерството и отговарят напълно на изискванията на чл.27, ал.1. от ППЗРАСРБ.

Като имам предвид посочените научни и научно-приложни достойнства на дисертационния труд „Управление на изпълнението като ключова дейност на лидера – иновативни подходи за усъвършенстване“, както и направените приноси, убедено предлагам на уважаемото жури да присъди на Детелина Светославова Смилкова образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“.

Гр. София, март 2021 г.

Рецензент:
/доц. д-р Надя Маринова Миланова/